

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ФАРМАКОТЕРАПІЇ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ У ПРОГРАМІ «ДОСТУПНІ ЛІКИ»**Ключові слова:** реімбурсація, асортимент лікарських засобів, бронхіальна астмаI. A. KOSTIUK (<https://orcid.org/0000-0002-3689-3379>)*Bogomolets National Medical University, Kyiv***ANALYSIS OF DYNAMICS OF THE MEDICINE LIST IN THE GOVERNMENT PROGRAM «AVAILABLE MEDICINES» FOR TREATMENT OF BRONCHIAL ASTHMA****Key words:** reimbursation, a range of medicines, bronchial asthma

Проблема доступності для населення соціально значущих товарів, серед яких одне з найвагоміших місць займають лікарські засоби (ЛЗ), в Україні є дуже гострою сьогодні. Одним із пріоритетних напрямів забезпечення підвищення доступності ЛЗ Уряд України визнав реімбурсацію. Загалом реімбурсація – це загальноприйнята в міжнародній практиці охорони здоров'я назва процесу, за допомогою якого система охорони здоров'я впливає на доступність ЛЗ та медичних послуг для населення [1, 2].

Механізм повної або часткової оплати вартості ЛЗ застосовують для протидії найбільш соціально значущим захворюванням. Однією з таких хвороб є бронхіальна астма (БА), оскільки уражає всі вікові категорії населення, а при неефективному контролі за захворюванням значно знижується якість життя пацієнтів і в частині випадків може призвести до смерті. За даними Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України на цю патологію страждають близько 300 мільйонів осіб у світі. Показники захворюваності на БА становлять 1–18%, у дітей же цей показник становить 5–10%. В Україні показники розповсюдженості цього захворювання у осіб дитячого віку коливаються від 0,6% до 0,56%. Такі дані можуть тільки підкреслити проблему низької діагностики БА у дітей в нашій країні [3].

Із 1 квітня 2017 р. в Україні почала діяти урядова програма «Доступні ліки» (далі – Програма), що розповсюджується на ЛЗ для лікування серцево-судинних захворювань, цукрового діабету II типу та БА. Перелік міжнародних непатентованих назв (МНН) препаратів, що підлягають реімбурсації, був затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 р. № 863 «Про запровадження відшкодування вартості лікарських засобів» та становив 17 МНН для лікування серцево-судинних захворювань, 3 МНН – цукрового діабету II типу та 3 МНН – БА. Метою цієї Програми є забезпечення доступу пацієнтів до 23 ЛЗ для амбулаторного лікування хронічних неінфекційних захворювань. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. № 135 «Деякі питання реімбурсації лікарських засобів» визнала попередню редакцію як таку, що втратила чинність, та регламентувала відшкодування вартості ЛЗ виключно за електронними рецептами. Змін щодо кількості МНН, що беруть участь у Програмі, не відбулося, і відповідний перелік має 23 позиції. Визначення розміру реімбурсації ЛЗ та формування Реєстру ЛЗ, вартість яких підлягає відшкодуванню, покладено на МОЗ України. Оновлення Реєстру передбачено здійснювати двічі на рік: станом на 1 січня та 1 липня поточного року. Оскільки рівень контролю над БА в Україні низький, а її поширеність – висока, одним із ефективних механізмів поліпшення стану фізичної та економічної доступності ЛЗ для цього захворювання є реімбурсація ЛЗ [4, 5, 6].

Питання відшкодування вартості ЛЗ та програми «Доступні ліки» розглядалися у наукових публікаціях Гетало О. В. [7], Гуз В. С., Заліської О. М. [9], Косяченко К. Л., Немченко А. С. [8] та ін. Так, у працях висвітлювалися питання обґрунтування механізму реімбурсації ЛЗ у різних країнах, визначення переваг та запозичення досвіду для функці-

онування в Україні, а також розробки методики з проведення моніторингу цін на ЛЗ, що закуповуються для державних цільових програм. Науковцями було детально досліджено асортимент ЛЗ у програмі «Доступні ліки» для серцево-судинних захворювань. При цьому автори не розглядали питання дослідження асортименту ЛЗ саме для лікування БА.

Метою роботи є дослідження асортименту ЛЗ для лікування БА, що входять до урядової програми «Доступні ліки», за період 2017–2019 рр.

Матеріали та методи дослідження

Об'єктами дослідження стала низка нормативної документації, а саме Постанови Кабінету Міністрів України, Накази МОЗ України. У дослідженні було використано контент-аналіз, методи порівняльного, логічного та економічного аналізу, а також методи маркетингових досліджень.

Результати дослідження та обговорення

Із 1 квітня 2017 р. по 1 липня 2019 р. МОЗ України видало 5 наказів, що затверджували Реєстр лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню:

1. Наказ МОЗ України від 03. 04. 2017 р. № 360 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню».
2. Наказ МОЗ України від 26. 07. 2017 р. № 856 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 26 липня 2017 року».
3. Наказ МОЗ України від 22. 01. 2018 р. № 111 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 22 січня 2018 року».
4. Наказ МОЗ України від 23. 07. 2018 р. № 1367 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 23 липня 2018 року».
5. Наказ МОЗ України від 21. 01. 2019 р. № 148 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 21 січня 2019 року» [10–14].

Для дослідження динаміки номенклатури ЛЗ у програмі «Доступні ліки» за конкретними захворюваннями було проаналізовано всі Реєстри ЛЗ, що підлягають відшкодуванню. Можна стверджувати, що практично при кожному оновленні Реєстру збільшувалася кількість торгових назв (ТН) ЛЗ. Якщо порівнювати чинну редакцію Реєстру та першу, то кількість ТН ЛЗ для лікування серцево-судинних захворювань збільшилась на 56%, цукрового діабету – на 92%, а БА – на 133%. Така динаміка демонструє нам збільшення можливості обрати той чи інший ЛЗ для фармакотерапії, а також зростання доступності ЛЗ для пацієнтів (рис. 1).

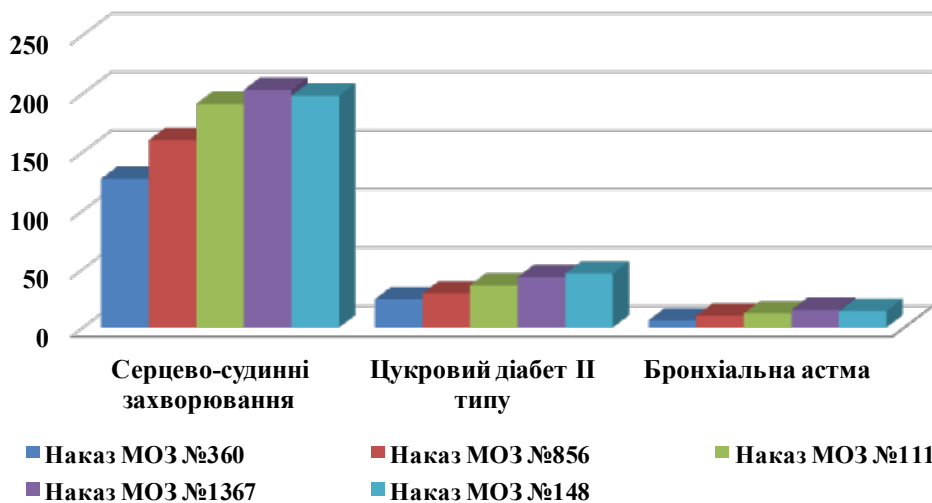

Рис. 1. Динаміка номенклатури торгових назв лікарських засобів у п'яти редакціях Реєстру лікарських засобів, що підлягають відшкодуванню

З метою детального аналізу саме асортименту ЛЗ для лікування БА було проведено порівняльний аналіз кількості ТН, що ввійшли до п'яти редакцій Реєстрів ЛЗ, вартість яких підлягає відшкодуванню, за 2017–2019 рр. Усі МНН для лікування БА показали збільшення кількості ТН порівняно з першим випуском Реєстру: беклометазон у 3 рази, будесонід у 3,5 раза, а сальбутамол майже у 2 рази. Однак, така кількість ЛЗ, що ввійшла до програми «Доступні ліки», є базовою і не забезпечить повноцінну терапію БА (рис. 2).

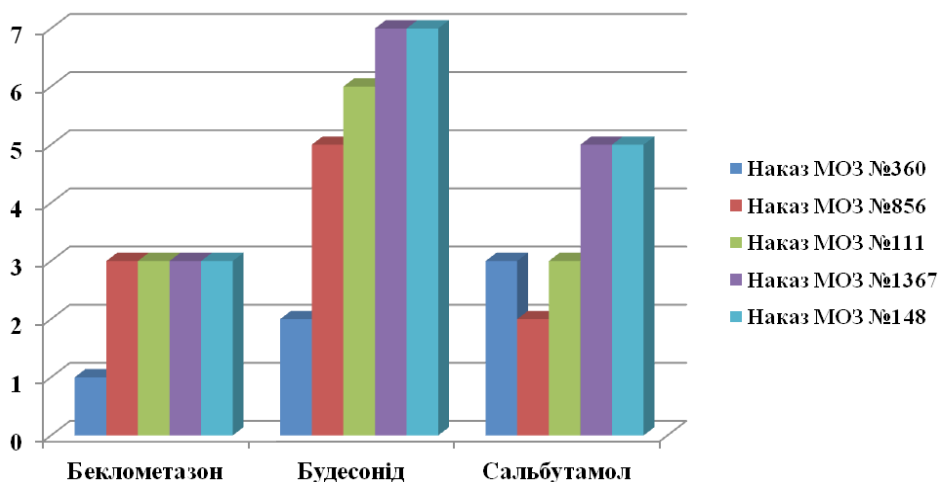

Рис. 2. Динаміка кількості торгових назв лікарських засобів для лікування бронхіальної астми, що ввійшли до Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню

Наступним етапом роботи стало дослідження ЛЗ для лікування БА, що ввійшли до Реєстру ЛЗ, вартість яких підлягає відшкодуванню, за країнами-виробниками. Виявлено, що 87% ТН є імпорнтними, а лише 13% – вітчизняними. Всього ЛЗ для лікування БА, вартість яких підлягає відшкодуванню, імпортує 6 країн, основний їх сегмент формує Іспанія (31%) та Швеція (23%) (табл. 1).

Т а б л и ц я 1

Розподіл торгових назв препаратів для лікування бронхіальної астми, що ввійшли до п'яти редакцій Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню, за країнами-виробниками

Виробник	Кількість торгових назв				
	Наказ МОЗ № 360 від 03. 04. 2017 р.	Наказ МОЗ № 856 від 26. 07. 2017 р.	Наказ МОЗ № 111 від 22. 01. 2018 р.	Наказ МОЗ № 1367 від 23. 07. 2018 р.	Наказ МОЗ № 148 від 21. 01. 2019 р.
Нортон (Ватерфорд) Лімітед Т/А АЙВЕКС Фармасьютикалз Ірландія Т/А Тева Фармасьютикалз Ірландія, Ірландія	1	2	2	2	1
Глаксо Веллком Продакшн, Франція	1	2	2	2	2
Глаксо Веллком С.А., Іспанія	–	–	–	1	1
АстраЗенека АБ, Швеція	–	3	3	3	3
Лабораторіо Альдо-юніон, С.Л., Іспанія	2	2	3	3	3
Оріон Корпорейшн, Фінляндія	1	1	1	1	1
Меда Фарма ГмбХ енд Ко. КГ, Німеччина	–	–	–	1	1
ТОВ «Мультіспрей», Україна	–	–	–	1	1
ТОВ «Мікрофарм», Україна	1	–	1	1	1
Всього	6	10	12	15	14

Для дослідження частки ЛЗ для лікування БА, що увійшли до урядової програми «Доступні ліки», було проаналізовано співвідношення препаратів, які підлягають реімбурсації, до препаратів у Державному реєстрі ЛЗ. Таким чином виявлено, що лише 20% ЛЗ, які містять у своєму складі МНН беклометазон, включені до програми «Доступні ліки», препарати будесоніду – на 58,3% підлягають відшкодування, а сальбутамолу – на 50%. Проведений аналіз також дав змогу встановити, що лише препарати сальбутамолу наявні й у Державному реєстрі, і в урядовій програмі «Доступні ліки», представлені як вітчизняними, так й імпорними виробниками (табл. 2).

Т а б л и ц я 2

Результати порівняння кількості лікарських засобів у Державному реєстрі лікарських засобів та у програмі «Доступні ліки» для лікування бронхіальної астми (остання редакція Реєстру лікарських засобів, що підлягають відшкодуванню)

Кількість ТН та частка ринку України, %	Державний реєстр ЛЗ		Програма «Доступні ліки»		Питома вага ЛЗ Державного реєстру ЛЗ та програми «Доступні ліки»
	вітчизняні	імпорнтні	вітчизняні	імпорнтні	
<i>Беклометазон</i>					
Кількість	–	10	–	2	2/10
Питома вага, %	–	100	–	100	20,0
<i>Будесонід</i>					
Кількість	–	12	–	7	7/12
Питома вага, %	–	100	–	100	58,3
<i>Сальбутамол</i>					
Кількість	3	7	2	3	5/10
Питома вага, %	30	70	40	60	50,0

Звіти МОЗ України та Національної служби здоров'я України, що постійно публікуються як на офіційних інтернет-сторінках цих структур, так і в спеціалізованих медичних інтернет-виданнях, таких як щотижневик «Аптека», наголошують на підвищенні споживання препаратів, вартість яких відшкодовується державою. Тому було проаналізовано динаміку розміру відшкодування (РВ) та суми доплати за упаковку (СД) за п'ять редакцій Реєстру ЛЗ, вартість яких підлягає відшкодуванню.

Особливу увагу приділяли дослідженню кількості препаратів, які підлягають повному відшкодуванню. За п'ять редакцій Реєстру ЛЗ, вартість яких підлягає відшкодуванню, кількість препаратів без доплати за упаковку знизилася з 50% (Наказ № 360 від 03. 04. 2017) до 30% (Наказ № 1367 від 23. 07. 2018), однак остання редакція Реєстру демонструє нам, що близько 43% ЛЗ для лікування БА не потребують доплати від пацієнта (табл. 3).

Т а б л и ц я 3

Динаміка розміру відшкодування та суми доплати за упаковку лікарських засобів для лікування бронхіальної астми у програмі «Доступні ліки»

Торгова назва	Наказ № 360 від 03.04.2017		Наказ № 856 від 26.07.2017		Наказ № 111 від 22.01.2018		Наказ № 1367 від 23.07.2018		Наказ № 148 від 21.01.2019	
	РВ	СД	РВ	СД	РВ	СД	РВ	СД	РВ	СД
Беклазонекс 100 мкг/дозу 200 доз	243,64	–	63,91	179,73	89,48	154,16	89,48	148,14	89,48	148,14
Беклазонекс 250 мкг/дозу 200 доз	–	–	159,77	449,32	223,69	63,26	223,69	77,61	–	–
Беклофорт евохалер 250 мкг/дозу 200 доз	–	–	159,77	–	223,69	–	223,69	–	223,69	–
Будесонід ізіхейлер 200 мкг/дозу 200 доз	525,45	80,32	345,16	260,61	345,16	311,07	300,72	–	280,41	–

Торгова назва	Наказ № 360 від 03.04.2017		Наказ № 856 від 26.07.2017		Наказ № 111 від 22.01.2018		Наказ № 1367 від 23.07.2018		Наказ № 148 від 21.01.2019	
	РВ	СД	РВ	СД	РВ	СД	РВ	СД	РВ	СД
Будесонід-інтелі 50 мкг/дозу 200 доз	–	–	–	–	86,29	92,38	75,18	87,25	70,1	92,33
Будесонід-інтелі 200 мкг/дозу 200 доз	525,45	–	345,16	–	345,16	–	300,72	44,44	280,41	–
Пульмікорт 0,5 мг/мл 2 мл № 20	–	–	852,95	–	878,54	–	876,3	–	898,22	–
Пульмікорт турбухалер 100 мкг/дозу 200 доз	–	–	172,58	133,28	172,58	133,28	150,36	155,5	140,21	165,65
Пульмікорт турбухалер 200 мкг/дозу 100 доз	–	–	172,58	133,28	172,58	133,28	150,36	155,5	140,21	165,65
Новопульмон е новолайзер 200 мкг/дозу 200 доз	–	–	–	–	–	–	300,72	231,71	280,41	252,02
Вентолін евохалер 100 мкг/дозу 200 доз	–	–	–	–	–	–	64,97	18,56	64,97	19,25
Сальбутамол 100 мкг/дозу 200 доз Мульти	–	–	76,2	1,79	64,97	17,87	64,97	–	64,97	–
Сальбутамол 100 мкг/дозу 200 доз (GlaxoSmith Kline)	70,38	7,61	–	–	–	–	64,97	12,13	64,97	13,82
Сальбутамол-інтелі 100 мкг/дозу 200 доз	70,38	10,83	76,2	–	64,97	11,23	64,97	11,23	64,97	11,23
Сальбутамол-нео 100 мкг/дозу 200 доз	70,38	–	–	–	64,97	–	64,97	–	64,97	–

У зв'язку з тим, що більшість ЛЗ, які включено до програми «Доступні ліки», підлягають частковій реімбурсації, було проаналізовано динаміку розміру відшкодування. Так, для 75% ЛЗ розмір доплати за упаковку з кожною новою редакцією Реєстру ЛЗ, що підлягають відшкодуванню, збільшувався. У 2 ЛЗ відсоток доплати знижувався (Беклазон-еко 100 мкг/дозу та 250 мкг/дозу), а 1 ЛЗ (Будесонід-інтелі 200 мкг/дозу) підлягав частковій компенсації лише один раз (табл. 4).

Т а б л и ц я 4

Динаміка відсотка доплати за упаковку лікарських засобів для лікування бронхіальної астми у програмі «Доступні ліки»

ЛЗ	Наказ № 360 від 03.04.2017	Наказ № 856 від 26.07.2017	Наказ № 111 від 22.01.2018	Наказ № 1367 від 23.07.2018	Наказ № 148 від 21.01.2019	СД
	%	%	%	%	%	
Беклазон-еко 100 мкг/дозу	–	73,8	63,3	62,3	62,3	↓
Беклазон-еко 250 мкг/дозу	–	73,8	22,0	25,8	–	↓
Будесонід ізіхейлер 200 мкг/дозу	13,3	43,0	47,4	–	–	↑
Будесонід-інтелі 50 мкг/дозу	–	–	51,7	53,7	56,8	↑
Будесонід-інтелі 200 мкг/дозу	–	–	–	12,9	–	↑↓
Пульмікорт турбухалер 100 мкг/дозу	–	43,6	43,6	50,8	54,2	↑
Пульмікорт турбухалер 200 мкг/дозу	–	43,6	43,6	50,8	54,2	↑
Новопульмон е новолайзер 200 мкг/дозу	–	–	–	43,5	47,3	↑
Вентолін евохалер 100 мкг/дозу	–	–	–	22,2	22,9	↑
Сальбутамол 100 мкг/дозу Мульти	–	2,3	21,6	–	–	↑
Сальбутамол 100 мкг/дозу (GlaxoSmith Kline)	9,8	–	–	15,7	17,5	↑
Сальбутамол-інтелі 100 мкг/дозу	13,3	–	14,7	14,7	14,7	↑

Висновки

1. Результати аналізу асортименту ЛЗ, що включено до урядової програми «Доступні ліки», демонструють збільшення ТН препаратів із кожним оновлення Реєстру ЛЗ, що підлягають відшкодуванню, для кожної нозології. Кількість ЛЗ для лікування БА збільшилася в п'ятій редакції Реєстру на 133% порівняно з першою. Однак, така номенклатура ЛЗ є базовою і не забезпечує повну фармакотерапію захворювання, тому необхідно її переглядати відповідно до протоколів лікування та даних доказової медицини. Актуальним є перегляд Реєстру ЛЗ, що підлягають відшкодуванню, відповідно до потреб населення.

2. Виявлено, що 87% ЛЗ є імпорними, а лише 13% – вітчизняними. Серед країн виробників-лідерів переважають Іспанія (32%) та Швеція (23%). Саме тому актуальним також є вдосконалення асортиментної політики з метою забезпечення на фармацевтичному ринку доступних та необхідних ЛЗ вітчизняного виробництва.

3. Аналіз динаміки розміру відшкодування та суми доплати за упаковку дав змогу встановити, що відсоток ЛЗ без доплати становить близько 50%. На 75% препаратів для лікування БА розмір доплати за упаковку з кожною редакцією Реєстру ЛЗ, що підлягають відшкодуванню, збільшувався, на 2 ЛЗ – знижувався, а 1 ЛЗ підлягав частковій компенсації лише один раз.

Список використаної літератури

1. Medicines Reimbursement policies in Europe. World Health Organization 2018. – 182 p. // World Health Organization 2018 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0011/376625/pharmaceutical-reimbursement-eng.pdf?ua=1

2. Офіційний сайт Фармацевтичної енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pharmacencyclopedia.com.ua/article/1062/reimbursaciya>

3. Офіційний сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://phc.org.ua/news/bronkhialna-astma-scho-treba-znati-pro-zakhvoryuvannya>

4. Офіційний сайт Урядової програми реімбурсації «Доступні ліки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://liky.gov.ua/>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 року № 863 «Про запровадження відшкодування вартості лікарських засобів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/863-2016-%D0%BF>

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 року № 135 «Деякі питання реімбурсації лікарських засобів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/135-2019-%D0%BF>

7. Гетало О. В., Кратенко А. О. Аналіз соціально-економічного стану системи реімбурсації вартості лікарських засобів за кордоном // ЛОГОС. The art of scientific mind. – 2019. – № 2. – С. 62–64.

8. Косяченко К. Л., Немченко А. С., Коваленко О. В., Кубарева І. В. Науково-методичні підходи до проведення моніторингу цін на лікарські засоби, що закуповуються за державними цільовими програмами // Фармац. журн. – 2011. – № 1. – С. 13–18.

9. Гуз В. С., Заліська О. М. Аналіз динаміки асортименту лікарських засобів у програмі «Доступні ліки» для лікування серцево-судинних захворювань // Там само. – 2019. – № 3. – С. 21–30. <https://doi.org/10.32352/0367-3057.3.19.03>

10. Наказ МОЗ України від 03. 04. 2017 р. № 360 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0360282-17>

11. Наказ МОЗ України від 26. 07. 2017 р. № 856 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 26 липня 2017 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0856282-17>

12. Наказ МОЗ України від 22. 01. 2018 р. № 111 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 22 січня 2018 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0111282-18>

13. Наказ МОЗ України від 23. 07. 2018 р. № 1367 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 23 липня 2018 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1367282-18>

14. Наказ МОЗ України від 21. 01. 2019 р. № 148 «Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 21 січня 2019 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0148282-19>

References

1. Medicines Reimbursement policies in Europe. World Health Organization 2018. – 182 p. // World Health Organization 2018 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0011/376625/pharmaceutical-reimbursement-eng.pdf?ua=1
2. Ofitsiyinyi sayt Farmatsevtichnoyi entsiklopediyi [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://www.pharmacencyclopedia.com.ua/article/1062/reimbursaciya>
3. Ofitsiyinyi sayt Tsentru gromadskogo zdorov'ya MOZ Ukraini [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://phc.org.ua/news/bronkhialna-astma-scho-treba-znati-pro-zakhvoryuvannya>
4. Ofitsiyinyi sayt Uryadovoyi programi reimbursatsiyi «Dostupni liki» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://liky.gov.ua/>
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 9 listopada 2016 roku № 863 «Pro zaprovadzhennya vidshkoduvannya vartosti likarskih zasobiv» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/863-2016-%D0%BF>
6. Postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 27 lyutogo 2019 roku № 135 «Deyaki pitannya reimbursatsiyi likarskih zasobiv» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/135-2019-%D0%BF>
7. Getalo O. V., Kratenko A. O. Analiz sotsialno-ekonomichnogo stanu sistemi reimbursatsiyi vartosti likarskih zasobiv za kordonom // ΛΟΓΟΣ. The art of scientific mind. – 2019. – № 2. – S. 62–64.
8. Kosyachenko K. L., Nemchenko A. S., Kovalenko O. V., Kubareva I. V. Naukovo-metodichni pidhodi do provedennya monitoringu tsin na likarski zasobi, scho zakupovuyutsya za derzhavnimi tsilovimi programami // Farmats. zh. – 2011. – № 1. – S. 13–18.
9. Guz V. S., Zaliska O. M. Analiz dinamiki asortimentu likarskih zasobiv u programi «Dostupni liki» dlya likuvannya sertsevo-sudinnih zahvoryuvan // Farmats. zh. – 2019. – № 3. – S. 21–30. <https://doi.org/10.32352/0367-3057.3.19.03>
10. Nakaz MOZ Ukraini vid 03. 04. 2017 r. № 360 «Pro zatverdzhennya Reestru likarskih zasobiv, vartist yakih pidlygae vidshkoduvannya» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0360282-17>
11. Nakaz MOZ Ukraini vid 26. 07. 2017 r. № 856 «Pro zatverdzhennya Reestru likarskih zasobiv, vartist yakih pidlygae vidshkoduvannya stanom na 26 lipnya 2017 roku» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0856282-17>
12. Nakaz MOZ Ukraini vid 22. 01. 2018 r. № 111 «Pro zatverdzhennya Reestru likarskih zasobiv, vartist yakih pidlygae vidshkoduvannya stanom na 22 sichnya 2018 roku» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0111282-18>
13. Nakaz MOZ Ukraini vid 23. 07. 2018 r. № 1367 «Pro zatverdzhennya Reestru likarskih zasobiv, vartist yakih pidlygae vidshkoduvannya stanom na 23 lipnya 2018 roku» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1367282-18>
14. Nakaz MOZ Ukraini vid 21. 01. 2019 r. № 148 «Pro zatverdzhennya Reestru likarskih zasobiv, vartist yakih pidlygae vidshkoduvannya stanom na 21 sichnya 2019 roku» [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0148282-19>

Надійшла до редакції 29 липня 2019 р.
Прийнято до друку 15 серпня 2019 р.

I. A. Kostyuk (<https://orcid.org/0000-0003-0372-0356>)

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ФАРМАКОТЕРАПІЇ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ У ПРОГРАМІ «ДОСТУПНІ ЛІКИ»

Ключові слова: реімбурсація, асортимент лікарських засобів, бронхіальна астма

А Н О Т А Ц І Я

Проблема доступності для населення соціально значущих товарів, серед яких найвагоміше місце займають лікарські засоби, в Україні є дуже гострою сьогодні. У зв'язку з цим актуальною стає потреба конкретного державного втручання через регуляторні процеси. Одним із пріоритетних напрямів забезпечення підвищення доступності лікарських засобів Уряд України визнав реімбурсацію.

Механізм повної або часткової оплати вартості лікарських засобів застосовують для протидії найбільш соціально значущим захворюванням. Однією з таких хвороб є бронхіальна астма, оскільки уражає всі вікові категорії населення, а при неефективному контролі за захворюванням значно знижується якість життя пацієнтів.

Метою роботи є дослідження асортименту лікарських засобів для лікування бронхіальної астми, що входять до урядової програми «Доступні ліки», за період 2017–2019 років.

Із 1 квітня 2017 р. по 1 липня 2019 р. МОЗ України видало 5 наказів, що затверджували Реєстр лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню. У дослідженні проаналізовано всі редакції Реєстру та встановлено, що при його кожному оновленні кількість торгових назв лікарських засобів збільшувалася: для лікування серцево-судинних захворювань – на 56%, цукрового діабету – на 92%, а бронхіальної астми – на 133%. За 2017–2019 роки кількість міжнародних непатентованих назв для лікування бронхіальної астми також збільшилася: беклометазон – у 3 рази, будесонід – у 3,5 рази, а салбутамол – майже у 2 рази. Також виявлено, що 87% торгових назв є імпорними, а лише 13% – вітчизняними. Всього лікарських засобів для лікування бронхіальної астми, вартість яких підлягає відшкодуванню, імпортує 6 країн, основний їх сегмент формує Іспанія (31%) та Швеція (23%). Аналіз динаміки розміру відшкодування та суми доплати за упаковку дав змогу встановити, що відсоток лікарських засобів без доплати становить близько 50%. На 75% препаратів для лікування бронхіальної астми розмір доплати за упаковку з кожною редакцією Реєстру лікарських засобів, що підлягають відшкодуванню, збільшувався, на 2 лікарських засоба (Беклазон-еко 100 мкг/дозу та 250 мкг/дозу), а 1 лікарський засіб (Будесонід-інтелі 200 мкг/дозу) – знижувався, 1 лікарський засіб (Будесонід-інтелі 200 мкг/дозу) підлягав частковій компенсації лише один раз.

Проведені дослідження дають змогу зробити висновок про потребу удосконалення асортиментної політики з метою забезпечення фармацевтичного ринку доступними та необхідними лікарськими засобами вітчизняного виробництва відповідно до потреб населення та стандартів лікування бронхіальної астми.

И. А. Костюк (<https://orcid.org/0000-0003-0372-0356>)

Национальный медицинский университет имени А. А. Богомольца, г. Киев

АНАЛИЗ ДИНАМИКИ АССОРТИМЕНТА ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ ДЛЯ ФАРМАКОТЕРАПИИ БРОНХИАЛЬНОЙ АСТМЫ ПО ПРОГРАММЕ «ДОСТУПНЫЕ ЛЕКАРСТВА»

Ключевые слова: реимбурсация, ассортимент лекарственных средств, бронхиальная астма
АННОТАЦИЯ

Проблема доступности для населения социально значимых товаров, среди которых весомое место занимают лекарственные средства, в Украине является очень острой сегодня. В связи с этим актуальной становится потребность конкретного государственного вмешательства через регуляторные процессы. Одним из приоритетных направлений обеспечения повышения доступности лекарственных средств правительство Украины признало реимбурсацию.

Механизм полной или частичной оплаты стоимости лекарственных средств применяют для противодействия наиболее социально значимым заболеваниям. Одна из таких болезней – бронхиальная астма, поскольку она поражает все возрастные категории населения, а при неэффективном контроле за заболеванием значительно снижается качество жизни пациентов.

Целью работы является исследование ассортимента лекарственных средств для лечения бронхиальной астмы, которые входят в правительственную программу «Доступные лекарства» за период 2017–2019 годы.

С 1 апреля 2017 года по 1 июля 2019 года Министерство здравоохранения Украины издало 5 приказов, которые утверждали Реєстр лекарственных средств, стоимость которых подлежит возмещению. В исследовании проанализированы все редакции Реєстра и установлено, что при его каждом обновлении количество торговых названий лекарственных средств увеличивалось: для лечения сердечно-сосудистых заболеваний – на 56%, сахарного диабета II типа – на 92%, бронхиальной астмы – на 133%. За 2017–2019 годы количество международных непатентованных названий для лечения бронхиальной астмы также увеличилось: беклометазон – в 3 раза, будесонид – в 3,5 раза, а салбутамол – почти в 2 раза. Также выявлено, что 87% торговых названий являются импортными, а всего лишь 13% – отечественными. Всего лекарственных средств для лечения бронхиальной астмы, стоимость которых подлежит возмещению, импортируют 6 стран, основной сегмент формирует Испания (31%) и Швеция (23%). Анализ динамики размера возмещения и суммы доплаты за упаковку позволяет установить, что процент лекарственных средств без доплаты – около 50%. На 75% препаратов для лечения бронхиальной астмы размер доплаты за упаковку с каждой редакцией Реєстра увеличивался, на 2 лекарственных средства (Беклазон-эко 100 мкг/дозу та 250 мкг/дозу) – снижался, а 1 лекарственное средство (Будесонид-интели 200 мкг/дозу) подлежало частичной компенсации лишь один раз.

Проведенные исследования позволяют сделать вывод о потребности усовершенствования асортиментной политики с целью обеспечения фармацевтического рынка доступными и необходимыми лекарственными средствами отечественного производства в соответствии с потребностями населения и стандартами лечения бронхиальной астмы.

I. A. Kostiuk (<https://orcid.org/0000-0003-0372-0356>)

Bogomolets National Medical University, Kyiv

ANALYSIS OF DYNAMICS ASSORTMENT OF MEDICINES IN THE PROGRAM «ACCESSIBLE MEDICINES» FOR TREATMENT OF BRONCHIAL ASTHMA

Key words: reimbursement, range of medicines, bronchial asthma

ABSTRACT

The problem of accessibility for socially significant goods for the population, among which the most important place occupy medicines in Ukraine, is very acute today. In this regard, the need for specific state interference through regulatory processes becomes relevant. One of the priority directions for increasing the availability of medicines is the Government of Ukraine has recognized reimbursement.

The mechanism of full or partial payment of the cost of medicines used to counteract most socially significant diseases. One of these diseases is bronchial asthma (BA), since it affects all age groups of the population, and with ineffective control of the disease, the quality of life of patients is significantly reduced.

The aim of the work is to study the range of medicines for the treatment of BA, included in the Government program «Accessible medicines» for the period 2017–2019 years.

From April 1, 2017 to July 1, 2019, the Ministry of Health of Ukraine issued five orders, which approved the Register of medicines, the cost of which is subject to reimbursement. In the study analyzed all editions of the Register and found that with each update, the number of trade names (TN) of the medicines increased: for the treatment of cardiovascular diseases – by 56%, diabetes – by 92%, and BA – by 133%. During the 2017–2019 years, the number of international non-proprietary names (INNs) for the treatment of BA also increased: 3 times Beclomethasone, Budesonide 3.5 times, and Salbutamol is almost 2 times. Also, found that 87% of TN are imported and only 13% – domestic. Total of medicines for the treatment of asthma, the value of which is refundable imports 6 countries, the main segment of which is formed by Spain (31%) and Sweden (23%). The analysis of the size and amount of rejection and the amount of the surcharge for packaging allows us to establish that the percentage of medicines without an additional payment is approximately up to 50%. At 75% of the medicines for the treatment of BA, the amount of packing surcharge with each edition of the Register of medicines subject to reimbursement was increased by 2 medicines (Beckhazon-eco 100 mcg/dose and 250 mcg/dose) and 1 medicine (Budesonide-inteli 200 mcg/dose) – decreased 1 medicine (Budesonide-inteli 200 mcg/dose) subject to partial compensation only once.

The conducted studies allow us to conclude that there is a need to improve the assortment policy in order to provide the pharmaceutical market with the available and necessary domestic medicines, in accordance with the needs of the population and the standards for the treatment of BA.

*Електронна адреса для листування з автором: iyuna.kostuk@ukr.net
(Костюк І. А.)*